

אור זורה

הוא קובץ חידושים ובאורים, שיחול ושיפורים, מאמרים מלאים מוסר השכל, ועצות נפלאות ונוראות, והתחזקות עצים ונשגב, עד אין סוף ואין תכלית, שיתחזק כל אדם להתקרב להש"ת מכל מקום שהוא, שנתחדשו ונאמרו על ידי חסידי ברסלב הנקראים ע"ש אדמו"ר האור הגנוז והצפון נחץ נבע מקור חכמה מוה"ר רבי נחמן זצוק"ל מברסלב וי"ע בעהמ"ס לקוטי מוה"רן, סיפורי מעשיות וספר המדות ושאר ספרים, וכולם בנויים ומיוסדים על אהני סג' ע"פ ההקדמות שגילה רבינו הקדוש ותלמידו: מורנו רבי נתן זצוק"ל בספריהם הקדושים, ואשר קבלנו איש מפי איש, מפי תלמידיו הקדושים, ומפי תלמידיו תלמידיו עד הנה.

לגדל הנחיצות הוספנו מחלקה מיוחדת בשפה הוואלארונית

<http://www.ora-zora.com>

*****

קובץ חדשי

יוצא לאור על ידי חסידי ברסלב הנוסעים לאומן.

העורך והמפיץ:

שמחה ברא"ח הלוי בארנשטיין, לאדז ואוראדזקא-26

ל א ד ז

שנת אהרו יאר לעולם ועד לפ"ק

נסדרי מ. ליבאסקינד, לאדז, פולנאגא. 23

OR ZOREACH

Redaktor odpowiedzialny i wydawca:

SYMCHO BORNSTAJN, Łódź Zawadzka 26.

Druk. Ch. Wein Łódź, ul. Cegielniana 49,

תבו הענינים:

- (א) מאמר ע"פ התורות שבלקוטי מוהר"ן סי' 7
7 פ"ט, ס"ד, ח"א ד, פ"ב, פ"ג, ח"ב, מר' יצחק קרקאווסקי, מאטוואצק
- (ב) המצק מהמאמר הנדפס ב,ונטרס
אור זורח ח"א עמוד 20-21. מר' משה מנחם וויינבערג מאסטראוואצא

יודישע אפטיילונג:

שיחות הר"ן איבערזעצט אויף יודיש ע"י ה' יצחק יעקב קאנטאר מקראקא

אוצר החכמה

לוח תקון הטעות

באור זורח קונטרס ב' בחלק, חכמה ובינה" עמוד 36 באות י"א, נדפס
בנימין מלא בשני יודין והוא טעות, וצריך להיות שם בנימן רק ביו"ד אחת
אור חנוך הראשונה, ולא אחר המם, כנכתב בתורה (בראשית מ"ב) מסוף ל"ו,
מ"ג פ' ש"ו ל"ד, מ"ד פ' י"ב וכן בכ"מ,
שם באות י"ד צ"ל וזה אשר גם כתיבתו פשוט ומלא כזה, מ"י, שם
יוד" עם ה"ב כוללים במספר וכו'.

עמוד 32. בהרמן שנדפס שם על המשנה (סוכה ג"א) בענין חד' ילדים
מסרחי כהונה ובידיהם כדים של מאה ועשרים לוג, וד' פעמים ק"כ גימ'
ח"ס נגד קלימה הידועה עיי"ש נדפס מפי השמועה ונמסר בטעות ובהסרוך
ובא ההשלמה בכתב. מהמחדש הרמז, והוא, ואף שבגמ' מסקו שבין כולם ח'
שמשמע שהי' מאה ועשרים ביד כל אחד, ואף שבגמ' מסקו שבין כולם ח'
ק"כ וביד כל אחד היה רק ל', אך מלשון המשנה משמע שהיה, ק"כ ביד
כל אחד ועיין בתויו"ט שם, ותירץ ע"ס הקדמת רבינו ז"ל ומובא בספרי אמת
אשר כל מדה כלולה מהכל, ועפ"יו כלול גם כל כד מכל הק"כ לוגין נמצא
כי לשון המשנה מדויק והחשבון עולה ל"ח. וכפי המבואר שם מענין
התיקון גדול שעשו שם שמרמו להקון הברית שנקרא תקון הכללי. וע"כ חיו
מרבין בשמחה מאד בשמחת בית השואבה, כי עיקר תיקון הברית הוא על
ידי שמחה וכמבואר בספרי רבינו ז"ל בהרבה מקומות ובהתורה ע"ה"ם והיה
עקב תשמעון וכו' לקרימ ח"א סי' קס"ט עיי"ש.

אור זורה כו ג

דיני טריפות חללי חלב:

איתא בכתבי האר"י ז"ל שלש אותיות הראשונים של השם אלקים, דהיינו אותיות, א"ה" מורים על חסד והאותיות, ים" מורים על דין, וכשהשם הוא כסדר דהיינו איתות, אלה" לפני, ים" או האותיות אלה ממתיקים חדין של האותיות, ים", ועל ידי חטא האדם נסתלקין האותיות, אלה" ונשאר, ים" לבד או שגורם על ידי חטאו ח"ו שהשם הוא שלא כסדר, והאותיות, ים" הם לפני האותיות, אלה" ואז הדינין גוברין ח"ו, וזהו פירוש הפסיק והרשעים כ"ים" נגרש, אותיות, ים" נגרש מן, אלה", וזהו שאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו, (שמות ה') כי פרעה ינק מן אותיות, מי" שמורים על דין, וביציאת מצרים כתיב שתי אותותי אלה בקרבו (שמות ו') דהיינו האותיות, אלה" שתי בקרבו בהאותיות, מי" שפרעה ינק משם, ונעשה השם כסדר, אלה" לפני, מי" עכ"ל הקדוש. **וטור** שם שעל כן נקראים מצרים בני חם, מחמת שפרעה ינק מן האותיות, מי", ולשני אותיות הללו יש מ"ח צרופים, כי להשם אלקים יש ק"כ צרופים, נמצא לשני אותיות מ"ח צרופים, וע"כ נקראים בני, חם" "מ"ח" עיי"ש.

ערוך בהתורה לשמש שם אהל בהם לקוטי מוהר"ן ח"א סי' מ"ט, וגם בהתורה בא אל פרעה בסימן ס"ד, והקיצור היוצא משם לענינו הוא: כי מבואר בעץ חיים בתחילתו שכשחשי"ת רצה לברוא את העולם, היה אור הקב"ה אין סוף, ולא היה מקום לבריאת העולמות, והוצרך כביכול לצמצם אור האין סוף לצדדין, ונעשה חלל הפנוי, ובתוך החלל הפנוי הנה ברא כל העולמות, וזה החלל הפנוי היה מוכרח לבריאת העולם, כי בלתי החלל הפנוי לא הי' שום מקום לבריאת העולם כנ"ל, כמבואר כל זה בכתבים ובזוהר ומשם מחלל הפנוי נמשך כל האפקורסות והקשיות שאי אפשר בשום אופן למצוא להם תשובה, היינו למצוא שם את השי"ת, כי אלו היה מוצא שם ג"כ את השי"ת, אי"כ לא היה פנוי, והיה הכל אין סוף, ובפרטיות מרמו זה בכל אדם כי כל ההסתרות והמניעות שיש להאדם להתקרב אל הקדושה, וההסתרה גבירה כ"כ עד שנדמה להאדם שבמקומו אין עצה להתקרב לשי"ת, כל זה נמשך מהחלל הפנוי הנ"ל, כי כמו שבכלל בריאת העולמות ההכרח היה מקודם לצמצם האור לצדדין שעל ידי זה נעשה חלל הפנוי, ואח"כ בתוך החלל הפנוי הנה נבראו כל העולמות, כ"כ בכל אדם בכל ההסתרות שעוברים עליו שם דייקא צריך למצוא את השי"ת, כי דייקא בהחלל הפנוי יש מקום להתגלות הבריאה דהיינו עבודת השי"ת, כי אם לא היתה ההסתרה לא היה מקום לעבודת השי"ת, להתגלות המלכות כי מחמת הריבוי אור לא היה אפשר לעשות שום עבודה, כמו שבכלליות הבריאה, לא היה מקום לבריאת העולם בלתי חלל הפנוי, כי היה הכל אור אין סוף כנ"ל ועיקר הבריאה בכלליות היחה דייקא ע"י החלל הפנוי, שצמצם האור לצדדין כדי שיהי' נשאר חלל הפנוי מקום להבריאה, על כן עיקר הבריאה בפרטיות, ותגלות מלכותו ית' אצל כל אדם הוא בתוך ההסתרה והחלל הפנוי דייקא עיין שם

בהמאמרים הנ"ל בסי' מיט וס"ד כי הם דברים עמוקים מאד מאד עמוק עמוק מי ימצאנו והכלל היוצא משם אשר בריאת העולמות ועבורת השי"ת בפעולות ומדות טובות הם בחי' אחת ממש.

והנה בחזרה מיט הנ"ל מבאר רבינו ז"ל את דברי הוזה"ק על הפסוק מי זאת עולה (ש"ה ח') "מי" עם "זאת" עולה (הקמת הוזה"ק ותקן כ"א ל"ח ס"ט) שיש עליה לשני בתים ביתא עילאה וביתא תתאה. כי החלל הפנוי תחלת הצמצום שמשם נמשכין כל הספיקות והכפירות נקרא בשם "מי" והתגלות המלכות נקרא בשם "זאת", וכשיש עליה לביתא תתאה להתגלות המלכות ביחא תתאה שהוא בחי' "זאת" יש גם עליה לצוהא עילאה בחי' "מי" שזהו סוד מה שדרשו חז"ל על פסוק בקרבך קדוש ולא יבוא בשיר נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים שלמעלה עד שיבנה ירושלים שלמטה, ומובא בכתבי האר"י ז"ל שהכוונה ע"פ סוד הוא שבינה וכו' ביתא עילאה הוא ירושלים שלמעלה וכו', וזהו ענין מי עם זאת עולה היינו "מי" תחלת הצמצום חלל הפנוי ביתא עילאה נש"ם ונתקן על ידי עליית ביתא תתאה שהוא התגלות מלכותו ית' עי"ש כל הענין ועפ"י דברי רבינו ז"ל הנ"ל נלפע"ד שזהו שכתב האר"י ז"ל שפאותיות "מי" נמשכין כל הדינים; מחמת ש"מי" הוא חלל הפנוי שמשם נמשכין כל הספיקות והאסיקרות בבחי' מי הוא זה מלך הכבוד, וכשיש ע"ז בעולם חרון אף בעולם (טורי סי' ראה). (ועיין בהתורה תקעו א' לקוטי תנינא סימן א' אשר גם קלקול האמונה כשאין האמונה בשלימות הוא בחי' ע"ז) ועל ידי אמונה נמשכים חסדים בחי' וחסדי נאמנת לו אשר במקום אמונה יש חסדים וע"כ "מי" שמצמו על החלל הפנוי שמשם נמשכין כל האפקורסות, גם משם אחיות הדינים ח"ו.

והנה לעיל הובא בשם האר"י ז"ל על הפ' שתי אותותי אלה בקרבן, דהיינו האותיות "אלה" שתי בקרבן בהאותיות "מי" שפרעה ינק משם כנ"ל. ועיין בהתורה ס"ד שהבאתי לעיל בא"ת ו' שרבינו ז"ל מבאר את הפסוקים ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי וכו' למען שתי אותותי אלה בקרבן אשר פרעה הוא בחי' חלל הפנוי, כי פרעה הוא לשון ביטול מלשון חפריעו את העם (שמות ה') וגם פרעה לשון התגלות היינו בחי' חלל הפנוי שהוא בטל ופנוי מכל, ובתוכו התגלות כל הבריאה כנ"ל כי אני הכבדתי את לבו, כי שם בהחלל הפנוי יש כבודות לב, כי כל החכמות הבאים משם יש בהם כבודות לב שנשארים בקושיא על השי"ת, וא"א למצוא שם את השי"ת, מחמת שפינה אלקותו משם כביכול, כדי שתוכל הבריאה להתהוות כנ"ל וכו' וזהו למען שתי אותותי אלה בקרבן היינו שמה שהכבדתי את לבו וכו' שאי אפשר למצוא שם את השי"ת, זה היה למען שתי וכו' כדי שאשית בקרבן האותיות של הבריאה, היינו כדי שתוכל הבריאה להתהוות שם בתוך חלל הפנוי, שצמצם ופינה אלקותו משם כביכול, כי אם לא היה מצמצם אלקותו משם, לא היה מקום לבריאה כנ"ל וע"כ איתא בכתבי האר"י הנ"ל שפרעה ינק מ"מי" כי רבינו ז"ל קורא להחלל הפנוי, "מי" בהתורה מיט. ועל כן צריך לשית אותיות אלה

במי היינו התגלות המלכות בתוך חלל הפניי להתחזק באמונה נגד כל הקשיות והבלבולים הרוצים לבלבל דעת האדם. אשר זהו בחי' בריאת העולמות בתוך חלל הפנוי, וכפי שנתבאר לעיל אשר עיי' אמונה נמשכין חסדים, נמצא אשר דברי רבינו ז"ל ודברי האר"י ז"ל מכוונים לדבר אחד, כי רבינו ז"ל מבאר הפסוק למען שתי אותותי אלה בקרבו שצריך לשית אותיות הבריאה, בקרבו בפרעה שהוא חלל הפנוי, היינו בריאת העולמות התגלות מלכותו ואמונתו ית' בתוך כל הקשיות והבלבולים הנמשכין מחלל הפנוי, והאר"י ז"ל מפ' למען שתי וכו', שהאותיות „אלה" שתי בקרבו בהאותיות „מי" אשר עיי' נמתקין כל הדינים, כי כל הדינים נמשכין מ„מי" שהוא חלל הפנוי בחי' כשיש ע"ז וכו' כנ"ל ועל ידי המשכת האמונה בתוך החלל הפנוי נמתקין כל הדינים ונמשך רב חסד והבן מאד איך שדברי רבינו ז"ל ודברי האר"י ז"ל מכוונים ועולים בקנה אחד עיין בדברי האר"י ז"ל ובדברי רבינו ז"ל בהתו' מ"ט וס"ד הנ"ל.

וע"כ בכל המאמרות של הבריאה כתיב ויאמר אלקים, כי האותיות של הבריאה הוא בחי' שתי אותיות „אלה" המובא לעיל, והחלל הפנוי מקום להבריאה הוא אותיות „מי" כנ"ל, והאותיות אלה מי, הוא השם אלקים שמוזה נעשה כל הבריאה כ"ל וע"כ בכל מאמר כתיב ויאמר אלקים. **וע"כ** נקרא מצרים לשון מצר „ים" כי כל הצרות והדינים ר"ל נמשכין מ„ים", כמבואר לעיל היינו מאותיות „מי", מהחלל הפנוי, בחי' ים נגרש שכתב האר"י ז"ל אשר מאותיות „ים" „מי" כשאין ממשכין לתוכן אותיות „אלה" היינו הבריאה התגלות המלכות גיברין הדינין ח"ו כי כשיש וכו' וכנ"ל, וע"כ היו ישראל נאחזין בנזון שערי סומאה מספר „מי" שינק פרעה ומצרים משם.

וע"כ סדר הבריאה ויהי ערב ואח"כ ויהי בקר, כי השי"ת שולח ההסתרה להאדם, בחי' חלל הפנוי, כדי שהאדם ימלא שם הבריאה, עיי' התחזקותו באמונה ובעבודת ה' בתוך כל ההסתרות והמניעות, **והנה** רבינו ז"ל קורא לזה בהתירה מ"ט הנ"ל ביתא עילאה זה הוא בחי' חלל הפנוי ההסתרה ששולחין להאדם מלמעלה, וביתא תתאה הוא עבודת התגלות המלכות של האדם, וע"כ בפסח בגאולת מצרים מסת' ה' על הבתים היינו על שני בתים הנ"ל בי לא היה אז הסדר של הבתים להקדים ההסתרה, רק אז הקדים להם השי"ת התגלות מלכותו ית' וכן מובא בכתבי האר"י ובכמה מקומות בספרי רבינו ז"ל שבפסח האיר עליהם ה' האור שלא בהדרגה ושלא כסדר רק מוחין דגדלות קודם למוחין דקטנות, היינו כנ"ל כי הסדר הנא שמקודם צריך לעבור על האדם מוחין דקטנות הסתרות ובלבולים הנמשכים מחלל הפנוי, ביתא עילאה, ואח"כ זוכה האדם עיי' התחזקותו באמונה לגדלות המוחין, אבל בעת יציאת מצרים שהי' ישראל במדריגה פחותה היצרך לענות הסדר ולהקדים מוחין דגדלות שזהו בחי' ופסח דילג על הבתים כנ"ל יע"כ לא היה אז לילה כלל, כי לילה שקודמת ליום היא בחי' חלל הפנוי שקדם להבריאה, בחי' ההסתרה והקליפה הקדמה לגירי עיין בהתירה אח"י לן מנא לקו"א ה"א סי' ב"ה אבל או

ביציאת מצרים לילה כיום יאיר.

עיון בחמורה סיד הנ"ל שע"כ ישראל נקראים עבריים. כי הם עוברים באפונתם על כל החכמות והאשקורסות הנמשכין אף מהחלל הפנוי, וע"כ גם בגאולת מצרים כתיב ועבר ה' לנגוף את מצרים, כי אז נתבטל החלל הפנוי לגמרי ופסח על שני הבתים כנ"ל.

וער כן אסור או החמץ לגמרי כי ח'מץ' ר"ת מ"ח צ'רופים שהם אותיות מ"י שרמזו על חלל הפנוי. שהי' צריך לסלק או לגמרי כדי שלא ישתקעו בהטומאה של שער הנזון שהוא מספר „מ"י“.

והנה טובא בספרי אמת אשר הופעת אור של יציאת מצרים היה רק לפי שעה כי לא יכלו להתמהמה שלא ישתקעו ח"ו בהטומאה אבל אח"כ תיכף בליל שני צוה הקב"ה להביא עומר שעורים שהוא מאכז בהמה, ולמנות הימים שמרמז על מדות וצמצומים בחי' ומדת ימי מה היא עיין מזה בספר לקושי הלכות למורנ"ת ז"ל בהלכות פסח ולפי דברינו הנ"ל יתבאר כי אחר שהופיע השי"ת עליהם האור בהתגלות גדול אם כן לא היה מקום להבריאה כטובא בהתורה הנ"ל, על כן מיד אחר לילה הראשון סילק האור כסדר הבתים חלל הפנוי תחלה, וצוה לספור הימים עיין בהתורה סיד הנ"ל על המשנה (אבות פ"א) כל ימי גדלתי בין החכמים, שהימים המדות בחי' בריאת העולם נתגדל דייקא בין החכמים בהחלל הפנוי שנתהוה ונעשה בין החכמים על ידי הפירוד והמחלוקת שיש ביניהם כנ"ל והו' בין החכמים דייקא וכו', ועיי' המחלוקת נעשה חלל הפנוי עיי"ש.

וכשספרו ששה ימים של הבריאה שהוא בחי' התגלות הבריאה הימים בתוך חלל הפנוי נקרע הים סוף והותר החמץ, כי ים הוא חלל הפנוי ונקרע לצדדין משני עברים מים, ובתוך יבשה, שהוא בחי' ולל הפנוי סלוק האור לצדדין, והבריאה בתוך חלל הפנוי, וישראל עברו בתוכה. ועיין בהתורה מ"ש הנ"ל שתהום הוא בחי' חלל הפנוי (ובסוכה מ"ט) חמוקי יריכיך וכו' אלו השיתין שמוקבין ומחוללין עד התהום מחוללין בחי' ולבי חלל בחי' חלל הפנוי ע"ש, וע"כ בקיים תהומות יכסיומו, וע"כ קודם הבריאה כתיב וחשך על פני תהם כי כל החשך שהם כלל כל ההסתרות למחשיך אנסי ברייתא נמשך מהחלל הפנוי, אך ורוח אלקים אלה, מי, מרחפת על פני המים.

וכשסיפר רבינו ז"ל המעשה מהמסגר של מים (בספרי מעשות בהמעשה מו' בעטלירס בענין ה ע ליר בלא ידיים עיי"ש) היינו קיים עיין בלקוטי הלכות על המעשה הזאת אמר אח"כ שכיוון על החלל הפנוי ששם יש יוד חומות עשרה מאמרות שבהם נברא העולם וע"כ אחר קריעת ים סוף שנתגלה הבריאה בתוך חלל הפנוי הותר החמץ.

וע"כ עיקר קיים היה על ידי יוסף כשדחול"ל עה"ם הים ראה ויגוס ראה ארונו של יוסף וכו' כי אפרים ומנשה הוא בחי' חלל הפנוי והתגלות הבריאה, כי מנשה הוא בחי' כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי (בראשית מ"א) נשיון הוא ל' שכחה שצריך לשכוח כל מה שעמל בעבודת השי"ת וכל היחוס שזה בחי' סלוק האור לצדדין, ואפרים

הוא ע"ש הפרני אלהים בארץ עניי (שם) היינו למלאות החלל הפנוי שהוא בחי' בארץ עניי, בהתגלות המלכות בחי' כי הפרני אלקים, ועל כן מנשה הבכור כי חלל הפנוי קדמה להעולם, וכיכ בכל אדם בתחלה הוא פלוק האור שמסלקין ממנו כל המדריגות שזכה ע"י עבודתו, וגם האדם בעצמו צריך לסלק כל זה בחי' כי נשני, ואח"כ זוכה לבחי' כי הפרני וכר ויש בזה הרבה לדבר ואכמ"ל.

וע"כ כשהביא יוסף את שני בניו לעקב אביו אמר לו מי אלת, היינו מ"י עם, אלהי, וע"כ כשפגש עשו את יעקב אמר לו מי אלה לך לך דייקא, כי דייקא הצדיקים הגדולים צריכים להקדים, מ"י לאלהי גבורות קודמין להחסדים חלל הפנוי קודם להבריאה, אבל אנשים פשוטים יכולים להשתקע ח"ו בהחלל הפנוי כמו במצרים, והוצרך הקב"ה לשנות חסדו, ולדלג על שני הצדדים וכנ"ל וע"כ כששאל יעקב ליוסף אמר לו מי אלה הקדים ה"מ"י חלל הפנוי, מנשה, הבכור, לאלהי, אבל אח"כ כשברמם שכל את ידיו והקדים את אמרים למנשה, וזה אשר בפרשת וישלח כששאל עשו ליעקב מי אלה לך, השיב לו הילדים אשר חנן אלהים אותיות, אלה, מ"י, לעבדך, הקדים תיבות אלה להקדים החסדים לגבורות, וכמבואר בכתבי הארי הג"ל שכהשם כסדר שהאותיות, אלהי קודמין, למ"י או האותיות אלה ממתיקין הדין וגוברין החסדים.

ותולדות יעקב יוסף, כי יעקב ויוסף כחדא חשיבא, כי יעקב שיתף אלה במי, כי אברהם ויצחק הם בחי' חלל הפנוי והבריאה, כי על הפסוק אלה תולדות השמים והארץ בה' ב'ר' א'ם' ה' ב'ר' א'ם' אותיות א' ב'ר' ה'ם' א"ת בהבראם אלא באברהם ועיין בבעל הטורים שם, כי הוא היה התחלת הבריאה וע"כ כתיב ראו מי ברא אלה, מי ואלהי, ראו מי ברא אלה ר"ת א' ב'ר' ה'ם' גם אברהם הוא מדת החסד כידוע, שהוא התגלות מלכותו ית', ויצחק הוא גבורה ח"ל הפנוי, כי יצחק שאל איה הקשה לעולה, איה, ויעקב היה בחיר שבאבות הבריח התיכון המברית מן הקצה אל הקצה, והוא שיתף, אלה במי, התגלות המלכות והאמונה בתוך חלל הפנוי, וזהו ששאל עשו מי אלה לך הקדים ה"מ"י לאלהי, ויעקב השיבו אשר חנן אלהים, הקדים ה"מ"י אשר זהו גם סוד בתחילה עלה וכר לברוא העולם במדת הדין שתגבר ההסתרה והבחירה, ראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת הרחמים וכר, וע"כ קיים ע"י יעקב ויוסף.

ואחר שספר נון יום כמספר, מ"י או דייקא מצוה להביא שני לחם ח'מ"ץ מ'ח' צ'רושים של, מ"י, גם שני פעמים, לחם" הוא במספר קניו כמנין יוסף, כי אז על ידי קבלת התורה יכולים לירד בתוך החלל הפנוי, ולמלאות אותו ולמצוא שם אלקותו ית' בכח התרי"ג עטין דאורייתא וע"כ ביציאת מצרים, שהיה עוד קודם קבלת התורה, נאסר להם החמץ לגמרי, ואח"כ כשגקרע חים סוף הותר להם כנ"ל, ואחר שספרו נון יום וזכו לקבלת התורה הקריבו דייקא שני לחם חמץ.

וזרין שכ' בסוף המזמור תהלים ק"ז שנאמר על יציאת האדם מהצרח וחרניים בחי' ד צריכים להידות הכרומזיכ שם בהמזמור תנ"ל יורדי

חיים וכו'. מסיים בתוסוף מי חכם וישמר אלה, היינו כשמתגבר חלילה ח"מי
או הצצה וישמר "אלה" ועי' ויתבינו חסדי ה', כי עי' אותיות "אלה"
נמתקין הדינין שב"מי" וכנ"ל.

זורה שמניצ רבינו ז"ל בהתורה אנכי לקרמ ח"א סימן ז' שחדינים
והמלכים אחרים יונקים מהשם אלקים היינו מתיבת מי, ועי' נאמר
(תהלים נ"ו) בה' (היינו בין שמתנהג השי"ת עמו במדת החסד) אהלל דבר,
ובאלקים (במדת הדין ח"ו) אהלל דבר עיי"ש ושם בסופו מובן ממה שפירש
עת"ס אשר הוצאתיך ממצרים, שמצרים יונקין מהשם אלקים, ושם מביא
רבינו ז"ל תוסוף עונותיכם השו אלה (ירמיה ה'). היינו כפי הקבואר לעיל
כשם תארץ ז"ל. אשר עי' חטא האדם ח"ו נסתלקין האותיות "אלה" וכו',
גנהו עונותיכם חשו מלשון הטיה שע"י העון מטה את האותיות אלה.

זורה ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, היינו ללל המשפטים והדינים
תשים את "אלה" לפניהם לפני "מי", "אלה". המשפטים תשים לפניהם
משם אלקים כסדר.

זורה בגין הצ"ח קללות שיונקין מ"מי" במספר גון ועם המ"ח צהופים
במספר צ"ח.

זע"ב כמפעי בני ישראל שכבשו את המדבר חלל הסנוי, מדבר שמנה,
בחי' והארץ היתה תהו ובהו, כי חלל: הסנוי קדמה להבריאה בנ"ל,
ועשו משם קשוב בריאה כתיב אלה מסעי בני ישראל לשון "אלה" שמרמו
על הבריאה בחי' אותותי אלה.

זכר וזכרתי עוונותי מ"מי" ערים שניתנו ללוי, בי לוי הוא מסטרא
דגבורה בידוע, ע"כ ניתן להם המ"ח ערים נגד מ"ח צירופים
של "מי".

זע"ב בשמו של רבינו הק' יש גון שהוא בחי' "מי" כנ"ל ואותיות מ"ח
נגד המ"ח צירופים, כי הצדיק הגדול בחי' משה הוא יכול לקד
להחלל הסנוי ולחרץ כל הקושיות הנמשכין משם, ולהעלות כל הנשמות
שנשקצו שם בחי' ויאמר ה', אל משה בא אל פרעה, פרעה הוא בחי' חלל
הסנוי, בא דייקא, פי משה דייקא יבא אל פרעה לתוך החלל הסנוי עיי' ש
מהתורה ס"ד הנ"ל באות ג' ובאות ו'.

זע"ב יצקר תיקון חברית. הוא הנותן בים דרך שהוא סוד כונות אלו
עיין בלקוטי תנינא סימן ס"ו, ובלקו"מ ח"א סימן ו', בהתורה קרא
אתו זושע, כי "זס" הוא בחי' חלל הסנוי כנ"ל, וצריך להאיר שם דרך
לגלים שם מלכותו ית' אשר על זה נאמר תהלים ע"ו "צים" דרך (שגם
בהחלל הסנוי יש שם דרך להתקרב להשי"ת על ידו). ושבילך במים רבים
(מק) לעקבותיך לא נודעו (מחמת ההסתרה הנמשך מהחלל הסנוי) ויוסף
שתחוב בפרט היסוד תיקון חברית ע"כ וכה לאפרים ומנשו. שהם כלליות
הפז לעגדים אשר גם בהחלל הסנוי נמצא שם השי"ת, כי מדת הנסוד בקרא
כל בחי' כי כל בנימים ובארץ, דאחד בשמיא וארעא, היינו שכולל הידיעה
והסתרה, למצוא את השי"ת גם בכל ההסתרות שעובר על האדם.

זורה בהתורה קרא את יהושע פסי' ו' הנ"ל מבאר שם רבינו ז"ל אשר

דרך בגימ' שני פעמים, פקיי' כי צריך האדם שיהיה לו שני בקיאות בקי ברצוא בקי בשוב, בחי' אם אסק שמים שם אתה, ואציעה שאיל הנך, היינו שימצא את השי"ת בין פעליה בין בירידה, ורבינו ז"ל מכנה זאת בצם פקיי', כי צריך לזה בקיאות גדולה שלא יפול האדם ח"ו מיצום ירידה שבעולם אפילו אם יפול ח"ו למקום שיפול, אפילו לשאיל תחתית ח"ו ויקיים ואציעה שאול הנך גם שם נמצא השי"ת (ועיין מזה גם בלקוטי תנינא סי' פ"ב בהתירה כי תצא), אשר זהו ג"כ ענין איה מקים כבודו, ומלא כל הארץ כבודו לכלול הב' למודים יחד, לידע אף שגם המלאכים שואלים איה מקום כבודו, ואעפ"כ גם מלא כל הארץ (אפילו בארציות) כבודו, שזהו ג"כ ענין, כי לא יראני האדם וחי הנאמר אצל משה, ואראה את ה' הנאמר אצל ישעי' זהו הכל ענין הנ"ל כלליות הידיעה בהבחירה, ההשגחה בהסתרה, לידע ולהאמין שהחלל הפנוי צריך להיות כי אם לא כן אין מקום להבריאה ואעפ"כ הוא ממלא בחי' כי אנת הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין כי התגלות הבריאה המילוי של חלל הפנוי, הוא בחי' מלא כל הארץ אף החלל הפנוי מלא כבודו ית' בחי' ואראה וכו' בחי' ואציעה שאול הנך, שהם בעצמם בחי' מי', ואלה"ה המובא לעיל, וזהו ג"כ ענין המובא בלקוטי תנינא סי' נ' בהתורה כי מרחמם ינהגם, מענין ר' אליעזר ישן ור' יהושע נייער שמכאר רבינו ז"ל שם שר' אליעזר הוא בחי' בן ואלי' עזיר' הוא ר"ת עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה וכו' שהיא בחי' ההשגחה של כי לא יראני ויהושע הוא בחי' תלמיד, ההשגחה של ואראה י'הו' שיע' ר"ת יחיו כתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר, וע"כ משה רבינו הי' לו בן אליעזר ותלמיד יהושע כי ר' אליעזר הגדול הוא אליעזר בן משה כמובא במדרש וכו' עיי"ש באות י"ג בהתורה הנ"ל.

ועיין בלקוטי תנינא בהתו' פ"ז הנ"ל שזהו בחי' תקון הברית תקון הכללי לכלול השני בקיאות הנ"ל על ידי אמונה שלית אתך פנוי מיניה, אף בחלל הפנוי בכל מיני הסתרות גם שם נמצא השי"ת, ואעפ"כ צריך להיות חלל כי בלא זה לא היה מקום להבריאה, ואעפ"כ צריך למלאות החלל ולכלול בחי' מילוי ופנוי, בן ותלמיד, אליעזר ישן ויהושע נייער, כי לא יראני ואראה, איה ומלא, וכו', וע"כ נולד האדם בלתי מהול להורות שהקליפה קדמה לפירי, חלל הפנוי להבריאה, והאדם צריך להשלים זה התיקון, וכן כל דבר מחוסר תיקון כדאי' במדרש, כי הכל נברא מחוסר בחי' חלל בשביל הבחירה, וכל עיקר עבודת האדם הוא למלא החלל, ולהאמין שמלכותו בכל משלה, בחי' בא חכקוק והעמידן על אחת, וצדיק באמונתו יחיה, כי זהו שורש כל המצות עשה בחי' כל מצותיך אמונה, ומקון הברית הוא שורש המצות ל"ת, והשני השרשים תלויים זה בזה, כי מקון הברית תלוי בהנותן בים דרך שהוא ב' פעמים בקי, בקי ברצוא, בקי בשוב, אם אסק וכו' ואציעה שאול הנך.

וע"כ אחר המילה פריעה ל' פרעה בטל חלל הפנוי המובא בהתו' ס"ד הנ"ל, וגם ביום המילה אומרים קריעת ים סוף בקול ר"ת כי המילה היא בחי' התגלות העטרה, התגלות המלכות בתוך חלל הפנוי, שזהו ענין

קריעת ים סוף, ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים וכנ"ל, ועיקר הבריאה הוא עיי זוג דקדושה, שהיא בחי בריאה בהחלל הפנוי. וע"כ מתחלה נקראת פנויה לשון חלל הפנוי ובעלה עושה אותה כלי, וע"כ עיקרא יצרא בישא לגליא עריין כי עיקר היצרין והדינין נמשכין מהחלל הפנוי שצריך האדם למלאות אותו בכריאה דקדושה ולא להנאת עצמו ח"ו, וע"כ ע"י קדושת הזיוג של יוסף גוטר הברית נולדו אפרים ומנשה, היחוד והכלליות של מי ואלה, איה ומלא, חלל ומילוי, בן ותלמיד, הנותן ב"ים" - דרך.

ועיין ב"קוטי הלכות שמחלוקת יוסף עם אחיו היה. שאחיו היו גדולים מאד בחי השגת כי לא יראני איה וכו', ולא רצו להוריד עצמן, למקומות נמוכין, להראות שגם החלל ממלא מאלוקות, וע"כ אמרו עליו על יוסף שהוא נער בבני השפחות בחי וחוא נער את בני בלהה ואת בני וכו' במקומות נמיכין, כי יוסף היה כלול מבחי, בן ותלמיד, כי כתיב אצלו כי בן זקונים הוא לו ות"א ארי בר חכים הוא לי שקיבל חכמתו מאביו הרי שהי כלול מבן ותלמיד, והאובן נקרא מלשון ראו בן בן לבד, השגת דרי מעלה, בחי בן, בחי אליעזר ישן בחי מה חמית וכו' (עיין בל"ת בסי' ז' הנ"ל) וע"כ ניטלה ממנו הבכורה וניתנה ליוסף שהיה כלול בן ותלמיד, מי ואלה, אפרים ומנשה, וניטלה מראובן כי חלל יצועי אביו, כי זה דקית בפגם הברית כשאין כולליו בן ותלמיד דרי מעלה בדרי מטה. **ועיין** ב"קוטי הלכות על בן עזאי ובן זומא שהיו גדולים במעלה כי נכנסו לפרדס, ולא נשאו נשים היינו שלא היה להם הנקיאות של מקומות הנמוכין, ותבין שמחמת זה נקראו בן עזאי, בן זומא, בחי "בן לבד", שלא כללו בן בתלמיד וע"כ לא נשאו 'א'שה שהוא ר"ת 'אציעה 'שאל הנך וזהו ג"כ פגם נדב ואביחוא בגין דלא אינסבו כדחז"ל.

וע"כ אמר יוסף לאחיו מרגלים אתם, כי הם נתגלגלו אח"כ במרגלים שפגמם היה מעין זה, שאמרו טובה הארץ וכו' אפס כי עז העם וכו' לא נוכח לעלית וכו' ושם ראיני וכו' ונהי בעינינו כחגבים וכו' וכמבואר בכל ס' שלח, נמצא שנפלו בדעתם ולא האמינו שגם בגודל התסתרה נמצא שם השי"ה) וזהו מרמו ג"כ על כל אדם כשרואה תפניות המשתטחות לפניו ברצותו לכנוס לדרך הקדושה בחי ארץ ישראל, ונופל הוא בעיניו ונפוג אחר ח"ו) והפרידו איה ממלא, אלה ממי, וכו' ויוסף נתגלגל ביהושע (כי אצל יהושע נאמר אותו חוק, חזק ואמץ וכו' כי הוא זכה לכלליות בן ותלמיד שהוא כלליות הלמודים של איה ומלא וכו' בקי ברצוא בקי בשוב התגלות האמונה בתוך ההסתרות הנמשכין מהחלל הפנוי) וכד חזי משה ענותנותיה, גתירא שלא יפול ע"י ידי הענוה של מה חמית לנסילת דעתם, שלא יאמין שגם במקומות הנמוכין נמצא השי"ת קרא לו יהושע שזהו ר"ת 'יקומון 'הקיצו 'ורננו שוכני עפר חסובא בתורה ז' ח"ב הנ"ל שהוא בחי בקי בשוב להתחזק בכל הידידות והתסתרות ול' ואמין אשר ואציעה שאל הנך.

וע"כ כתיב אצל המרגלים במ' שלח ונשאו את זנותיכם, שהקשו הכל מה ענין זנותיכם לכאן אך לפי הנ"ל גיחא שזה פגם הברית בדקות.

וזהו שכתוב אצל כלב ויהם כלב ויהם כלב יי'ה'ס ר'ת ה'כל סר יחדיו (תהלים יד) וזהו אל משה כי משה חידש זה הדרך של הכל סר יחדיו, שזהו בחי' ויקח משה, שמשוה היה מאסף ומיחד ומקשר את עצמו עם כל ישראל אפילו עם הסחות שבסחותים שזהו פירוש כולו סג יחדיו (תהלים נ"ג), אפי' כשאני רואה אחד מישראל שסג מכל וכל מהקביה אעפ"כ צריך אני שנהי' יחדיו וכו' כי יש בחי' אלקות אפילו בדיוטא התחתונה אפילו בעשרה כתרין דמסאבותא לקיים ומלכותו בכל משלה (עיין בהתורה כי תצא הנגל גסי ס"ב בלקוטי תנינא).

ויהם פרשי' לי שתיקה עיין ל"ת ס"י זין ובסי' ס"ד ח"א כי הבקיות הנגל נמשך מהשתיקה שהוא בחי' הרמזים שבים החכמה.

וע"כ נצולו יחדיו מסגם המרגלים שנפלו בעיני עצמם מחמת גודל ההסתרה שראו את בני ענק וכו', כי יי'ה'ו'ש'ע' כשמו יקומון הקיצו ורננו 'שוכני' עפר, ובכלב ויי'ה'ס' ר'ת ה'כל סר יחדיו כנגל וכלב גימ' בן ויהושע תלמיד וגם חז"ל דרשו על המרגלים שם מוכיח על מעשיהם, וזהו אשר אחר חטא המרגלים שפגמו בתלמוד של מלא כל הארץ כבודו, אשר מלכותו בכל משלה וכנגל כתיב שם בפ' שלח ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ.

ועיין בגי' להארי' ז"ל שראובן נתגלגל באליעזר בן משה בנו הגדול, ר' אליעזר הגדול זה ראובן בנו הגדול (ניטלה מראובן שהוא בן וניתנה ליוסף שנתגלגל ביהושע שכלול בן ותלמיד, והעיקר ניתנה לאפרים בחי' ואולם אחיו הקטן יגדל ממני בחי' וישם את אפרים לפני מנשה (בראשית מ"ח) וכן אחר משה ניתנה ליהושע ולא לבנו, כי משה ויעקב הכל חד רק זה מלגיו וזה מלבר כידוע והבן מאד.

ע"כ במס' זבחים כמדת ר' אליעזר כליל עדיף וכמדת ר' יהושע ב' אכילות עדיף והקשו מהו לשון כמדת הול"ל ר' אליעזר אומר, אך להנ"ל שר' אליעזר הגדול הוא אליעזר בנו של משה, בחי' בן, השגת של דרי מעלה, מה חמית וכו', בחי' איה, א"ל"י'ע"ז'ר' ר'ת 'עין' לא' ראתה 'אלקים' וולתך יעשה וכו' ע"כ כמדתו כליל עדיף כולו לגבוה, אבל כמדת ר' יהושע, בחי' תלמיד השגת של דרי מטה, מלא כל הארץ כבודו, ב' אכילות עדיף כלליות בן ותלמיד, שהוא שלמים לגבוה ולהדיוט, כלליות הדרי מעלה בדרי מטה, לגלות שבכל מקומות ממשלחו ית'.

וזהו שאיתא בדברי רבינו ז"ל בלקו"מ ח"א סימן ר"ה ומובא בהקדמה לתקון הכללי, שעיקר תקון הברית הוא ע"י שני שמות אל אלהים שהם בחי' חסד וגבורה עשרה קסיטל תהלים ה' חסדים, וה' גבורות, עיין בהקדמה הנ"ל, כי עיקר תיקון הברית וזיוג ד"ק הוא ע"י כלליות חסד בגבירה, אלה' ומי' שהם אל אלהים, חלל ומי'וי, אליעזר ויהושע, בן ותלמיד בחי' הנותן בים דרך, דרך בגימ' ב' פעמים בקי, בקי ברצוא בקי בשוב, בין בעליה בין בירידה שהוא בחי' כלליות החסדים בגבורות, איה ומלא, בחי' לא יראני ואראה, וזהו בחי' מגלת אסתר, אסתר הוא ההסתרה, בחי' ואנכי הסתר אסתיר, בחי' חלל הפנוי, ושם עיקר העבודה לגלות

ההסתרה בחי' ומשה נגש אל הערפ" א"ר ע"ם אלפים, אל הערפ" וההסתרה דייקא כמובא בלקרימ. וזהו מגלת אסתר, ההסתרה והגילוי וזה גם אשר צוה עליה מרדכי כשנלקחה לבית אחשירוש לשחוק ולא להגיד מולדתה, עיין בהתורה ס"ד הנ"ל, שדייקא על ידי שתיקה יכולים לכנוס לתוך החלל הפנוי, וע"כ אסור לכנוס לשם כי אם צדיק שהוא בחי' משה, כי משה הוא בחי' שתיקה שהוא למעשה מהדבור כי נקרא כ"ל פה משו"ן ויאמר ה' אל משה דייקא בא אל טרעה יכו' (שמות ד') עיי"ש באית ג' כי בשום שכל אי אפשר להשיג את החלל, והמילוי שזהו בחי' מגלת אסתר, ההסתרה והגילוי כי אם על ידי בחי' שתיקה, וע"כ אין אסתר מגדת וכו', וזהו ענין מגלת אסתר אינה בטילה לע"ל, כי לע"ל יבינו הכל הגילוי של החלל היינו התגלות המלכות בחוץ חלל הפנוי. עיין בהתורה הנ"ל עה"ס. מחר הנני מביא ארבה בגבולך של"תיד לבא ישיגו אשר גם החלל הפנוי מלא אלקות ואעפ"כ הוא פנוי, אשר זהו ענין ארבה כהוא קמצא דלבושיה מיניה וביה, שבאמת יש שם אלקות ואעפ"כ הוא פנוי בחי' צמצום, וע"כ א"א להשיג זאת בעוה"ז, כי צריך לומר בו שני הפכים, יש ואין, וכו' ורק לעתיד לבא ישיגו זאת.

(המשך יבא)

יצחק בן בינה קראקאווסקי.

(המשך מהמאמר הנדפס „באור זורח“ קונטרס א' עמוד 20--21)

(ב) **וי"ך ג"כ**, ששחרית ירמו על ימי העלי' של האדם דהיינו כשהוא בבחרותו שאו הוא התשובה המעולה, כשדחז"ל עה"ס אשרי איש ירא את ה', בזמן שהוא איש.

ומנחה ירמו על ימי העמידה של האדם, שאף אם לא זכה האדם לעשות תשובה בילדותו ובבחרותו, יתחוק לשוב להשי"ת קודם שיגיעו ימי הירידה והזקנה.

ותפלת ערבית ירמו על ימי הירידה, דאף מי שלא הלך בדרך טוב עד ימי זקנתו, בא יעקב אע"ה וחקן תפלת ערבית, שגם איש כזה צריך להתחוק בתשיבה ותפלה, והשי"ת מקבל גם את תשובתו, בחי' תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם (תהלים צ').

וי"ע לרמו בזה דאיפסקא הילכתא, דתפלת ערבית זמנה כל הלילה, רק דלכתחלה עד חצית, וזריון מקדימין למצות תיכף בצה"כ עיין בשו"ע ואח"כ ג"כ יוצא בדיעבד היינו שצריך האדם להזדרז תיכף כשמתבונן בחוץ החושך אין שהוא רחוק מלפני ית"ש, יזדרז תיכף לשוב, ולא ימתין על היום האחרון, רק היום אם בקילו השבע, היום דייקא ואסור לו להחמיץ ו"המתין עם תשובתו ותפלתו, אבל מ"מ בדיעבד מי שלא זכה לשוב עד סוף זמן ערבית, מ"מ יקבלו הש"ת ברוב רחמי וישיבהו אליו ית"ש.

(ג) **ובוקר** י"ל מה שדקדקו המשגיחים בזה דלמ, ק"ש י"ל ערבית זמנה

כל חלילה וק"ש של שחרית ותנו חכמים שיעור עד שלש שעות, ועיין בלקוטי הלכות או"ח הלכות קריאה שמע מה שכתב בזה. אך לענינינו אשר ק"ש של ערבית ירמו, אשר אפילו אם האדם חיו בבחי' ערבית ולילה, והיצה"ר רוצה להפילו, ולהכניס בו יאוש, שכבר הוא ערבית, וזמן התשובה חלף עבר לו, לסי ערך פגמיו של האדם, על זה תקנו חז"ל לקרות ק"ש של ערבית, לחורות ולרמו אל האדם, שיתחזק באמונתו ית"ש, ויאמין שרחמי השי"ת הם עד אין סוף, ולא בזה ולא שקץ ענות עני, אפילו אם הוא באמת עני מצד מעשיו, אך אם רק יתחזק וירצה לשוב, יקבל גם השי"ת אותו וכמבואר מזה הרבה בספרי רבנו ז"ל, ולכן אין שייך ליתן זמן בק"ש של ערבית, כי כאשר האדם הוא בבחי' לילה וגני בבית אפל, אין שייך ליתן לו זמן וגבור, כי בזמן כזה צריך תמיד לאהוז עצמו בזה העצה לקרות ק"ש, שהוא אמונת היחוד אשר מלכותו ית' בכל משלה ובכל מקומות ממשלתו, אשר על ידי זה יכיל האדם לצאת מכל מקום שנפל לשם חיו.

אבל ק"ש של שחרית, שמרמו על ימי הגדלות, היינו כשמופיע אורו ית"ש, ורואים איך שהשי"ת מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ומכירים מדת חסדו ית"ש, ורק היצה"ר אשר כל מגמתו הוא שלא להניח את האדם להתחיל בעבודתו ית"ש, כמו ש לפתח חטאת רובץ, שהיצה"ר הנקרא חטאת רובץ בהפתח, ואינו מניח לאדם לכנוס אל הקדושה, ומזה נמשך הכבידות על האדם בכל בקר לקום לזמן ק"ש ותפלה, כי בהתחלת היום אז עיקר התגברות היצה"ר לבלי להניח את האדם להתחיל לכנוס בעבודת ה' וממילא כשהתחלה לא תהי' כראוי ח"ו הכל הולך אחר ההתחלה וכמבואר בשיחות הר"ב, על כן תקנו חז"ל ק"ש עד ג' שעות שעד אז הוא זמן קימה וצריך האדם להתגבר ולקום ולקבל עליו עיל מ"ש ית"ש.

ולכן אחז"ל בגמרא, דמי שהוא מעשרה ראשונים בבית הכנסת נוטל שכר כנגד כולם, משום שכל מגמתו של היצה"ר הוא שלא להניח לבוא לידי התחלה דק, אשר משו"ז כל ההתחלות קשות, וזהו בפרטיות אצל כל אדם, וכן בכלליות וע"כ העשרה ראשונים שזכו להתגבר בבקר נגד היצה"ר ועשו התחלה אל הדברים דק, הנאמרים בעשרה נוטלים שכר כנגד כולם כי אחר שחם עשו ההתחלה, שברו בזה את הקליפה הקדמה לפירוי, והא היצה"ר המתחדש בכל פעם על האדם בתחבולותיו, עד שכל הבאים אחריהם היא בכחם שענו ההתחלה וכנ"ל וע"כ נוטלין שכר כנגד כולם.

וכ"כ הוא בפרטיות אצל כל אדם שהכל תלוי בהתחלה, וכמו שהוזכר רבינו ז"ל לעשות התחלה בכל פעם ולומר רבש"ע מעתה אני רוצה להתחיל בעבודת ה' כי הכל הולך אחר ההתחלה, וע"כ זמן ק"ש של שחרית הוא עד ג' שעות שאז הוא זמן קימה, ואם יתגבר האדם תיכף בקומו בבקר לזכור בזכרון דעלמא דאתי, ולהמשיך עליו אמונת היחוד ית"ש, גייתעלה, אז בכת ההתחלה הזו יוכל גם שאר כל היום לכנוס אל הטוב והקדושה שבאותו היום, וכמו שפרש"י ע. פ. יתה אם עמיע השמעו בקול, אם עשה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך יכל ההתחלה קינות (והוא מהמכיליחא) והוא ככוון כדברינו, אשר עיקר הנייעה הוא בהתחלה, אבל אם יתגבר

אור זורח

האדם לעשות התחלה, אוי אח"כ יערב לו וירגיש חיות בעבודתו ית"ש בחי' הבא לטהר, ועושה התחלה ברצונות טובים ובהתגברות דק' מסייעין ל"י, כי באתערותא דלתתא, איתער לעילא, וכשהאדם פותח פתח כחידו של מחט, פותחין לו מן השמים כסתחו של אולם, וכמובא בדחז"ל.

ד) וְבִזְהָ יש לחבר ולנעוץ סיום הש"ס בתחלתו, דהתחלת הש"ס הוא מאימתי קורין את שמע ובסוף מס' נדה מסיים הש"ס תני דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות.

דהנף עיקר ק"ש של ערבית הוא כנגד היצה"ר המחשיך אנפי ברייתא ורוצה להפילו לבחי' יאוש, שהוא כבר ערבית ולאחר יאוש, שלא תתקבל עוד תשובתו אשר על זה בא יעקב אבינו ותקן תפלת ערבית לצורך ולחזק את האדם שיאמין בו ית"ש אשר רחמיו מרובים מאד, ובודאי יחוס עליו ויקרבו אליו ית"ש, ואף שעד עתה הי' מונח בחשך, אדרבא כשעתה ישוב בלב שלם אל השם, וירבה להתחנן לפניו אז יעלה ממנו שעלועים גדולים למעלה, כי לית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חושך.

ועפ"ז א"ל מה שתלה התנא זמן ק"ש של ערבית בזמן שהכהנים נכנסים לאכול בתרומה, להורות להאדם שאף אם הוא מונח בחושך גדול יאמין שע"י תשובתו יוכל לצאת מחשך לאור גדול, כי גם הכהנים, אף שמקודם היו טמאים, מ"מ כיון שטבלו והעריב שמשן כבר נטהרו, ומותרין לאכול תרומה שהוא קודש.

ויע"ב י"ל ג"כ שהתחיל התנא דיקא בק"ש של ערבית ולא של שחרית וכדמקשה בגמ' מ"ש דתני ערבית ברישא ליתני שחרית ברישא ומתוך הגמ' כבריינו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא כדכתיב ויהי ערב, ואח"כ ויהי בקר. היינו כמ"ש לעיל בשם הוה"ק כי לית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא להכי הי' ברייתו של ע.ל.ל דייקא בזה הסדר מתחלה ויהי ערב ואח"כ ויהי בקר, וכ"כ דייקא מי שעבר עליו מה שעבר והוא מתחזק עצמו לשוב להשי"ת עולה ממנו שעשוים גדולים למעלה, בחי' במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, וכד אתי יתרו דייקא ואמר כי עתה ידעתי כי גדול ה' וכו' כדין אתייקר ואתעלא שמא קדישא עילאה (נהר יתרו דף ס"ט ע"א). הרי דרימו לנו רבינו הק' בסדר המשניות, שלא יפול האדם בדעתו ממה שעבר עליו ח"ו, ולא יבא לידי יאוש מצד מעשיו הקודמים, רק יתחיל בהתחדשות בקדושה ולא יתיאש עצמו כלל, כי אין שום יאוש בעולם כלל, וכמו שהודיע רבינו ז"ל ומובא הרבה בספריו הקדושים.

ויע"ב יש לו שפיר שייכות עם סיום הש"ס, עמסימת תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא. כי הלכות מרמו על עצות ולמודים קדושים שיתחזק ויתחדש האדם על ידם בעבודת השי"ת, כידוע משה"ק, ומובא גם בספרי לקוטי הלכות למורנית ז"ל, ולשון שונה הוא לשון חזרה, כמאמרם ז"ל חייב האדם לקרות המגלה בלילה ולחזור ולשנותה ביום, הרי דשונה הוא לשון חזרה, וזהו כונת כל השונה

הלכות בכל יום חיינו מי ששינה וחזר ומתחיל בכל פעם מחדש בעבודת ה', ואינו משגיח כלל על מה שעבר עליו, ואף שרואה שכבר התחיל כמה פעמים ונפל ח"ו, מ"מ אינו שומע לקול הסתת היצה"ר שבא עליו בטענותיו ובתחבולותיו, לומר לו הרי אתה רואה שהתחלת הרבה פעמים ולא עלתה בידך, וגם בכל פעם מתגברים עליך הירידות ביותר, הרי שאין רוצים בך ובעבודתך ח"ו, ולמה לך לגרוח ולהתיגע בחנם, וכדרך הבעיד להחליש דעתו של אדם ולהפילו ליאוש, בחי' הנאמר אצל עמלק אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריו, ואתה ע"ף ויגע ולא ירא אלקים שעיקר התגברותו של עמלק הוא על החלושי כח שפישראל, שמפילם ליאוש ח"ו, ואם האדם מתחזק עצמו בכח הצדיק האמת וכתחיל בכל יום ובכל פעם מחדש, ומתחזק ע"י הלמודים והעצות הקדושים שגילו הצדיקים האמתיים, שלא יסתכל האדם כלל על כל מה שנעשה עמו ממילא רק הוא יעשה את שלו לעסוק בתורה ועבודה ובתפלה ובשיחה בינו לבין קינו הוא התבודדות להתבודד לפניו כל יום ולבקש מאתו ית' שיקרבהו לעבודתו ית' (וכמ"ש רבינו ז"ל שהי' לו בכל יום כמה פעמים התחלות ועי"ז דייקא שעשה בכל פעם התחלה מחדש לומר רבש"ע מעתה אני רוצה להיות איש כשר באמת, ולילך בדרכיך, עי"ז דייקא זכה למה שזכה (מובא בשיח"ת הר"ג בתחלתו) אז מובטח לו שהוא בן עולם הבא, כי ע"י העצה הזאת שלא להשגיח על מה שעובר עליו, רק להתחזק בכל פעם להתחיל מחדש בעבודתו ית"ש, עי"ז יזכה לחיי העוה"ב, ואלא לאבד עולמו לגמרי ח"ו.

שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות דידוע מ"ש השל"ה הק' ז"ל בכ"מ שאמרו חז"ל אל תקרי, אין הכוונה שלא לקרות כלל כמו שנכתב, רק הכוונה שאין יכולים לקרות כמו שנכתב, כי אם כשקורין מקודם כמו שנדרש, כ"כ הכוונה הוא כאן, דהליכות עולם ביד הוא מה שהאדם הולך בדרכי ה', בחי' "הליכות עולם לו" וזהו אל תקרי הליכות, היינו שא"א לקרות הליכות, ולקיים בכל דרכיך דעה, לילך בדרך מלכו של עולם, רק כשקורין מקודם הלכות, היינו שמחדשין בכל יום הלכות ועצות איך להתחדש בעבודתו ית"ש, כידוע מהזוה"ק דהתרי"ג מצות הם תרי"ג עיטין לכל אדם להתקרב להשי"ת, וכמו שהורינו מזהרנית ז"ל בספרי לקוטי הלכות שלו על ארבע חלקי שו"ע, שמבאר כל ההלכות איך שמרומז בהם דרך ועצה להתקרב לעבודתו ית"ש, וזהו הכונה דע"י ההלכות שמחדשין בכל יום, ועושים בכל פעם ופעם התחלה מחדש בעבודתו ית"ש, עי"ז זוכין להליכות עולם לילך מחיל אל חיל, וזוכין לעוה"ב, נמצא דשפיר יש לו שייכות להתחלת הש"ס, המתחיל בדין ק"ש של ערבית, להורות להאדם, דאפי' כשהוא בבחי' ערבית לא יפול ח"ו ליאוש רק יתחזק באמונתו ית"ש, שזהו בחי' ק"ש, שוהא בעצמו הוא הענין של השונה הלכות, דאף שח"ו אם הי' לו גפילה מ"מ יהי' שונה הלכות להתחיל מחדש בעבודתו ית"ש, ולא ישגיח כלל על מה שעובר עליו, כמביאר מזה הרבה בספרי רבינו ז"ל:

ה) ובזה י"ל מה שאמרו ז"ל דכל שלא אמר אמת ויצויב בשחרית, ואמת

ואמונה בערבית לא יצא י"ח שנאמר להגיד בבקר חסדך ואמינותך בלילות, דלפי הנ"ל ששחרית מרמז על ימי הגדלות כשהאדם זוכה לראות באור פני מלך חיים, ואז הוא רואה את גודל חסדו ית"ש, ואז אינו נצרך לאמונה, וכמ"ש רבינו ז"ל שעיקר האמונה הוא במקום שהשכל נספק ואינו מבין הדבר בשכלו שם צריכים אמונה (עיין בלקו"צ אית אמת ואמונה) נמצא שבעת שהאדם הוא בבחי' יום, שזוכה לבחי' ואראה את ה' (וכמו שאמר מוהר"ם ז"ל פ"א על עצמו ואני בבחי' ואראה את ה' ויש בזה שיחה נאה ואכ"מ) וכמו שאמר רבינו ז"ל עה"פ כי אני ידעתי כי גדול ה', אני ידעתי דייקא, כי הזריחה שמזריח לפעמים להאדם ומתנוצץ לו מגדולת הבורא ית"ש א"א לספר זאת לחבירו, ואפילו לעצמו א"א לספר מיום ליום (עיין בשיחות הר"ג אות א') אז בעת שמתנוצץ בלבו של האדם מגדולת הבורא ית"ש בבחי' "אני ידעתי" אז יכול לומר "אמת ויציב", כי "יציב" מורה על דבר הנראה לעין כל, אבל בערבית כשהוא בחי' חושך והסתרה אצל האדם, שנסתר ונעלם ממנו השגת אורו ית"ש, אז עיקר העצה דייקא לומר "אמת ואמונה" להתחוק באמונתו ית"ש, ולהשתוקק ולכסוף אליו ית"ש, ולבקש מאתו ית"ש שיריגו עצה איך להמשיך עלינו אורך ית"ש לצאת מאפילתנו, וחשכת דעתנו:

ולכן ידויק שפיר מה שדייקא בכרכת ק"ש של ערבית אנו מתפללים, ותקננו בעצה טובה מלפניך בתפלת השכיבנו משא"כ בברכות ק"ש של שחרית, משום שדייקא או בתפלת ערבית שאז מתגברת ההעלמה וההסתרה צריכים לבקש ולהתחנן, ותקנינו בעצה טובה מלפניך והבן. (ועי' בשיחות הר"ג מה שאמר רבינו ז"ל בעת ששמע מאחד שאמר במהירות תיבות ותקנינו בעצה טובה מלפניך).

(ואו) **וישן** עוד לרמוז ענין ק"ש של ערבית וק"ש של שחרית דהנה ידוע כי יש שני בחי' יצה"ר, יש יצה"ר המפתה להאדם, שח"ו הוא לאחר יאוש, כי אחר שסגם כי"כ לא יקבלו תשובתו, והזמן תשובה כבר עבר לו, כי מה יועיל תשובתו לעת זקנתו, וע"ז בא "ק"ש של שחרית" לרמוז להאדם שידע ויאמין שעדיין הוא בחי' שחרית, ויש לו עוד זמן לשוב כל זמן שנשמתו בקרבן, והוא בחי' המבואר בלקו"ט מוהר"ן תנינא סי' ז' בהתורה, כי מרחמים ינהגם שלהדרי מטה, היינו לאנשים שהם במדרגה פחותה, צריכים להודיע להם אשר "מלא כל הארץ כבודו" ועדיין ה' אתם, ואצלם לקבל תשובתם, נמצא דק"ש של שחרית נתקן בער הדרי מטה, וק"ש של ערבית הוא כנגד היצה"ר המסית להאדם שיש לו עוד עת לשוב, ולכשאסנה אשנה, שמדחה אותו מיום אל יום כידוע, כי כך דרכו של היצר הרע, כי יודע הוא אשר באם יפתה את האדם שיפרוק עול לגמרי ח"ו, אז צודאי לא יטמע לו האדם, ע"כ מראה הוא את עצמו כאלו הוא מודה להאדם שצריך לשוב, רק מדחה הוא אותו שיש לו עוד עת לשוב את"כ, או מחר ולא עתה, "לכן" באה ק"ש של ערבית להורות ולרמוז להאדם שכבר הוא ערבית, ובאם לא ישוב עתה, מי יודע אם יהי' לו עוד עת לשוב כמו שידוע מה שהוהיר רבינו ז"ל ע"ז, בבחי' ושוב יום אחד לפני כלימתך.

(ז) **ובזה** י"ל מה שאחז"ל העולם ירגיו אדם יציט על יצח"ר נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה, ואם לאו יקרא ק"ש, ואם לאו יזכיר לו יום המיתה, ודקדק בסה"ק שבט מוסר, דלמה אומר יום המיתה, חז"ל למימר יזכיר לו המיתה, ועיי"ש בדבריו הקדושים כי נצמו, שמהמיתה בעצמה אין האדם מתפעל כ"כ, כמו כשיצייר האדם לעצמו כל מה שעובר באותו היום עד שמת וקיברים אותו או ינצח יצרו עיי"ש.

ולדרבנו י"ל דבאמת כל העולם, גם הרשעים יודעים שימותו אך חושבים המה שצוד יחיו ימים רבים, ויוכלו לעשות מה שלבם חפץ, וכמאמרם ז"ל עה"ס זה דרכם כסל. למו, חלב יש להם על כסליהם וחושבים שעוד יחיו ימים רבים ויש לו זמן לשוב לעת זקנתו, אבל אם נאמר לאדם תדע שבזה היום שאתה עומד בו תמות, אז אפילו רשע גמור יפול עליו, יראה ופחד גדול, ויעשה כל מה שבכוחו לשוב, כי יודע הוא אשר באם לא ישוב צכשיו לא יוכל עוד לשוב לעולם. לכן הורונו חז"ל שבראות האדם שעדיין לא נצח היצה"ר, אף שקרא ק"ש ועסק בתורה נתנו לו עצה שיזכיר לו יום המיתה היינו שיזכירו שיוכל להיות שאותו היום שהוא עומד בו הוא יום המיתה, כי תיכף בו ביום יוכל למות ח"ו, כי אין אדם יודע מספר ימיו, וכמנ שהתפלל דהמע"ה הודיעני ה' קצי וסדת ימי מה היא ואז כשיאמר זאת ליצרו הרע יכניע אותו, כי שוב לא יהי לו טענות שקר שיש לו עוד עת לשוב, כי אולי זה היום הוא היום האחרון, וזו בחי' ק"ש של ערבית וכנ"ל.

(ח) **והנה** לעיל באות א' בארנו איך שהיצה"ר מתגבר בכ"ס על האדם ושולח לו מניעות כאלו, עד שנדמה להאדם, שמניעות כאלו לא היו לו מעולם, ומזה נמשך כל הטעיות שהאדם רוצה לדחות זה היום, כי נדמה לו כאלו ביום הזה אי"א לעבוד את השי"ת, וכמובא מזה באריכות בספר לקוטי הלכות חו"מ הלכות פקדון הלכה ד' שלפי השתמחות הס"א שבכל יום ויום בודאי נדמה שקשה-מאד לעסוק או בעבודת השי"ת ובפרט בתפלה ששם באים כל הבלבולים כמבואר בלקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל' בהתורא מישראל דסכינא עיי"ש. אך צריכים להאמין שגם זה היום הוא יום, ועולה בחשבון ימיו, ובודאי גם ביום זה יוכל לחטוף הרבה טוב, רק שהחושך מכסה עליו, כי הקליפה קדמה לפירי, ע"כ צריכים להתגבר לשבר הקליפה שהם כלל כל המניעות והבלבולים ותהסתנות והפתוים, ולידע ולהאמין שדייקא ביום הזה יוכל להתקרב להשי"ת לפי בחינתו, ואם תדרשנו ימצא לך תזכה למצא הטיב שבזה היום דייקא, כי לית יום דלית בו טוב כמ"ש בווה"ק, וכל יומא אית לי גדר מלבר דלא יעול בר נש להווא טוב כגון חושך דכפיא לנהורא עיי"ש. שהאריך במתק לשונו,

(המשך יבא)

משה מנחם גר"י וויינבערג

אין רבענו זיל האט געזאגט וואויל אין אונז וואס משה רבינו ע"ה האט פאר אונזערסטוועגען אויסגעקליבען א גוט חלק אין ער האט אונז גיגעבען די תורה וואס הייבט זיך אן (פראשית פרא אלקים את השמים וכו') אהן שום חקירות אין בעווייזען זייערע. נאך ער האט אונז געפאשען צו גלייבען אין השי"ת. נאך מיט אמינה אליין דעריבער טארען מיר נישט אריינגיין גענצליך אין די חקירות חיו.

אין האטשי אין זוהר הקדוש אין יראת העינש א נידריגע מדריגה זענען שוין דערויף דא. ס'על פירוצים אין די סזרי מוסר. דען באמת אין דער עיקר עבודת ה' נאך דורך יראת העונש כנ"ל.

אין האט רבינו ז"ל געזאגט דאס אויך די ערשינדונגען אין מאשיגען אזוי ווי די וואונדערליכע קריעגס מאשיגען און אנדערע מאשיגען

וועלכע די סילאזאשען האבען ערפינדען מיט זייער חכמה, וואס זענען גע- מאכט געווארן מיט פערשידענע תחבולות לויט חכמה, אויך דאס אין דאך אלץ מלמעלה, דען זיי וואלטען דאך אנדערש נישט געקאנט קומען אויף דער ערפינדונג אנדערש ווי נאך דורכדעם וואס האט זיי אויסגעבליצט דער שכל. פון דער חכמה וואס זיי האבען ערפינדען וואס די אויספליצונג אין גאקומען צו דעם חכם וועלכער האט די זאך ערפינדען מלמעלה, דען ווייל עס אין געקומען די צייט אז עס זאל נתגלה (פערשפנטליכט). ווערען די חכמה אדער די תחבולה (ערפינדונג) אין דער וועלט, דעריבער האט מען זיי געשיקט אין זייער שכל די ערפינדונג פרי עס זאל נתגלה ווערען אין דער וועלט. דען זיכער אין דאך אז אין די פריערדיגע חכמים און פארהייערער האבען די זאכען, און פארוואס האבען זיי נישט דערגאנגאן די ערפינדונג, נאך באמת אין דאס אלעס מן השמים און אז עס קומט די צייט אז די זאך זאל נתגלה ווערען דאן דערשיינט דעם פארהייערער אין געהאנק אין ער קומט אויף דער תחבולה, דען עס אין איהם געשיקט געווארן מלמעלה, און געוויס נעמען זיי נישט דורך די קדושה נאך דורך דעם וואג פון דער סטרא אחרת, (אין להבדיל די וואס זאגען פשטים און חדשים אין דער תורה ווען מען וואלט זיי דעם חידוש נישט געשיקט מלמעלה, וואלטען זיי נישט געקאנט קומען אויף דעם חידוש דען עס שרעפט אז א פאנש קלערט סיעל טעג אויף א זאך, און ס'זענען ווארט איהם נתגלה דער חידוש, נאך באמת איז אלעס מלמעלה) (אויך אין יעדער מקבל פון דעם ארט וואס צו אין מקבל, און דערין אין דאס טויזענטער טויזונג טער מדריגות פון וואנען יעדער איינציגער בעקומט די הרה און אויספליי- צונג אין גיין שכל, און פון וועלכען ארט מלמעלה מען שיקט איהם דעם חידוש, נאך דער כלל אין דאס אלע מיני חדשים וואס די חכמים זענען פחדט סיי אין דער קדושה, ווי פשטים, דרושים און דג"ל, סיי להבדיל אין די ענינים פון זייערע חכמות, דאס אלעס שיקט מען זיי מלמעלה אין זייער שכל יאדיין, יעדער איינציגער פון דעם ארט וואס ער אין דערצו ראוי.

דער יצר הרע, אין גלייך אזוי חי איינער לויפט ארום צווישן מעני- שון און זיין האנד אין פארמאכט, און קיינער ווייסט נישט וואס

שיחות הר"ג

אין איהר געמינט זיך, אין ער נארט די מענשען, און פֿרעגט יעדען וואָס
האָב איך אין דער האַנד? און יעדען דאכט זיך, אז אין דעה האַנד געמינט
זיך, דאָס צו וואָס טר גלוסט, און איבער דעם לויפֿען איהם אַלע נאָך דען
יעדער מיינט דאָס ער האָט אין דער האַנט די זאך וואָס ער באַגעהרט, און
דערנאָך גיט ער אַ עפען אויף די האַנד זיינע, און עס איז דאָרט גאַרנישט
דאָ, אזוי איז אויך ממש דער יצה"ר, וועלכער נארט די וועלט און אַלע
לויטען איהם נאָך, און ער נארט יעדען אַזוי אַז עס דאכט זיך יעדען, אַז
ביי דעם יצר הרע אין דער האַנד, געמינט זיך די זאך וואָס ער בעגערט,
יעדער לויט זיינע נארישקייטען און תּאות וואָס ער גלוסט, און דערנאָך אַס
ענדע טוט דער יצר הרע אַנעמען די האַנד, און עס איז אין איהר גאָר
נישט דאָ, דען עס איז נישט דאָ דער מענש וואָס זאָל ערפּילען זיין תּאוה
ביים יצר הרע.

אויך זענען די אַלע תּאות פון דער וועלט גלייך צו די זון שטראַלען,
וועלכע לייכטען אריין אין דער שטוב פון דער זון, וואָס דאכט זיך
דאָס זען כאַפט זיי אָן, אָבער אין דער האַנד בלייבט גאַרנישט, אזוי זענען
אויך די אַלע תּאות פון דער וועלט.

עס איז זעהר גוט, דער וואָס קען זיך אויסגיסען דאָס האַרץ פאר
השי"ת, מיט רחמים ותּחנונים, אזוי ווי אַ קינד וואָס פּיעשטיט זיך
פאר זיין פאָטער, דען השי"ת האָט אונז שוין אָנגערופֿען קינדער כ"ש
בנים אתם ליה' אלקיכם, דעריבער איז זעהר גוט זיך אַנישצורעדען אָן
האַרץ פאר השי"ת, אן איהם ית' פּערציילען זיינע איבערגייעכצער, אזוי
ווי אַזוהן בעקלאָגט זיך פאר זיין פאָטער מיט רייד פון רחמנות און, האַטשי
עס דאכט זיך דעם מענש, דאָס לויט זייגע מעשים איז ער גישט זי אַ
זוהן פאר השי"ת, פונדעסטוועגען האָט דאָך השי"ת אונז יעדעסאָלס אָנגע-
רופען בנים (קינדער) און אויב יעצט טוט ער מיך פּערטרייבען מבחי' בן,
איז הטוב בעיניו יעשה, איך מוז טוען דאָס מייניגע מאַכען זיך פאר א
זוהן כנ"ל, אין זי גוט איז דאָס, ווען ער קאָן דערוועקען זיין האַרץ מיט
תּחנונים, ביז ער זאָל וויינען און טרעהרען פּערגיסען, אזוי ווי אַ קינד
פאר זיין פאָטער — און איך האָב געהערט אַ מעשה פון מיין זיידען ר' נחמן
ז"ל, ווען ער איז געוועזען אויף דער שיף, האָבען זיי אַמאָהל אַמאָר טאָג
נישט געגעסען ווייל זיי האָבען נישט געהאַט קיין ברויט, ביז זיי זענען
צוגעקומען צו איין שטאָדט, וואָס דאָרט האָבען קיין יודען נישט געוואוינט
נאָר ישמעאלים האָט איין טערק גענומען ר' נחמנין, און עהם געגעבען
ברויט, און ער האָט שוין עטליכע סעג קיין ברויט נישט געגעסען, האָט
ער זיך געוואָשען און געמאַכט הַמוציא, און איידער ער האָט אָנגעהויבען
עסען, איז עהם געקומען אייפֿן געדאַנק, אל תּלחם לחם רע עין, דאָס
הייסט מען זאָל נישט עסען ברויט פון אַ רע עין, און אונזערע מחשבות
זענען נישט קיין אייגפאַכע זאכען (אזוי האָט ר"ג ז"ל געזאָגט, ווען ער האָט
דערציילט די מעשה) האָב איך נישט געוואוינט וואָס צו טהרען, ווייל איך
האָב דאָך שוין געמאַכט הַמוציא, נאָר פונדעסטוועגען איז ביי מיר געבליבען

שיחת הר"ן

אין געדאנק דאָס איך זאָל נישט עכען, דערנאָך איז מיר געקומען אויפ'ן געדאנק דער פּסיק, וואו העורבים צייתי לכלכך (מלכים א' י"ז) ד. ה. די עורבים וואָס זענען אכזרים האָב איך בעפוילען דיך צו שפּייזען, האָט ער שוין דערנאָך יאָ געגעסען, האָט רבינו ז"ל ווען ער האָט דערציילט די מעשה געזאָגט, אז דאָס געפעלט מיר זעהר און עס איז זעהר ריכטיג וואָס זיי האָבען געשטעלט אויף די מחשבה, ווייל אז עס פאלט איין אין דער מחשבה איז עס באמת אזוי) דעסגלייכען אויך, קעגען די מחשבות העלכע קומען דעם מענש אויפ'ן געדאנק איהם מבלבל צו זיין העלפט איהם השי" שפעטער און שיקט איהם אַנ'אנדער מחשבה פון התקרבות, דען טיילמאָל דאָכט זיך דעם מענש אין זיין געדאנק, דאָס ער איז נישט ראוי צו זיין אזוי ווי א זוהן פאר השי"ת א. ד. ג. פונדעסטוועגען דארף ער טוען דאָס זייניגע און דערנאָך וועט השי"ת העלפען, און וועט איהם שיקען אין געדאנק מחשבות פון התקרבות, ווייל באמת ווערען אלע יודען אַנגערומען בנים ביי השי"ת, דעריבער דארפען מיר דערצעהלען אונזערע איבערלעבענישען פאר השי"ת אזוי ווי א זוהן פאר זיין פאָטער.

ח) אַז מען לערנט מילי דמורענותא צ"ש הלכות אבילות אדיג, זאָל מען דאָרט נישט פיל פארשימען די מחשבה אין די צנינים, דען די מחשבה האָט אַ גרויסען קראַפט, ע"כ דארף מען שנעל אַ דורך גייען יענע ערטער.

ט) בשם הצעשי"ט ז"ל: אז איינער זאָל דעם צווייטען נישט געבען קיין מעסער אַלס מחנה.

י) דרי רשעים זענען פיל מיט חרטות און זיי ווייסען גענצליך נישט וואָס איז דאָס אזוינס חרטה, דען דאָס אליין וואָס זיי שטארקען זיך נאָכמעהר אין זייער רשעות, דאָס אליין איז אַ מין חרטה, ווייל מחמת וואָס עס קומט זיי אַריין אין געדאנק חרטות, איבערדעם טוען זיי זיך נאָכמעהר שטארקען אין זייער רשעות, אזוי ווי צוויי מענשען האַלטען מלחמה איינער מיט'ן צווייטען, און אז איינער זעהט אז דער צווייטער שטארקט זיך געגען איהם, דאָן טוט ער זיך מעהר שטארקען אנטקעגען יענעם, אזוי איז אויך ממש, ווען דאָס רע פון מענש זעהט אז דאָס טוב הייבט זיך אָן צו דערי-וועקען ציים מענש (און דער מענש הייבט אָן חרטה קריגען אויף זיינע שלעכטע סיהרונגען) דאָן טוט זיך דאָס רע נאָכמעהר פערשטארקען

און דאָס איז א גרויסער פלל אין עבודת ה', אפילו צו אַנדערע מענשען, יעדער לויט זיין שטאנד, וואָס מעהר דער מענש וויל זיך נעמען לעבודת ה', עוט אלץ דער בעל דבר זיך מעהר שטארקען, און מען דארף זיך מאַרשטעהן אויף דער זאך, און מיט תחבולות תעשה מלחמה איבערצו-שטארקען זיך אויף דעם שלעכטען מיט א גרויס התגברות יעדעס מאָל, וואויל איז דעם מענש וואָס ער איז זוכה מנצח צו זיין די מלחמה.

יא) אשרינו וואויל איז אונז וואָס השי"ת האָט מיט אונז גוט געטהון און מיר האָבען זוכה געווען צו קדושת ישראל, און רבינו ז"ל האָט געזאָגט: אז ער האָט גרויס שמחה וואָס ער האָט זוכה געווען צו

זיין אין ארץ ישראל, דען פיל שוועריקייטען. בלבוילים, עפובים און סכסוכים מערשידענע כחשבות און געלד שוועריקייטען. האָט ער געהאט, אויף דעם סאָהרען קיין ארץ ישראל, און ער איז אלעס איבערגעקומען. און האָט געענדיגט די עובדא בשלימות און איז געווען אין ארץ ישראל. און ער האָט געזאָגט: דאָס בין איך מאמין און ווייס אויך פיל אין דעם ענין, דאָס אלע בעוועגונגען און אלע געדאנקען און אלע מיני עבודות, וועלכע מען טוט צוליב אַנ'עובדא שבקדושה, ווערט קיין שום מחשבה, און קיין שום בעוועגונג נישט מערלירען, און אז מען איז זוכה צו צוברעכען אלע שווע-ריקייטען און צו ענדיגען די עובדא שבקדושה דאן ווערט סוף די אלע בעוועגונגען, בלבוילים און געדאנקען, וואָס דער מענש האָט געהאט אין דעם ענין, איידער ער איז איבערגעגאנגען אין צובראָכען זיינע אלע שוועריקייטען ווען ער איז נאָך געווען אין צווייטעל און פערטומעלט און האָט זיך גע-וואויגען מיט דער דעה אויב ער זאָל טוען די עובדא שבקדושה און די מניעות האָבען איהם אַרומגערינגעלט סוף אלע זייטען. דערנאָך אז ער איז זוכה דאָס אלעס איבערצוקומען און צו צוברעכען דאָס אלעס, דאן ווערט סוף די אלע מניעות און סוף די אלע מחשבות, בעוועגונגען און בלבוילים, זעהר הויכע זאכען למעלה בקדושה און אלעס ווערט פארציילענט למעלה לטובה, יעדע תנועה און בעוועגונג וואָס דער מענש האָט פריער געהאָט כנ"ל, וואויל איז דעם, וועלכער איז זוכה איבערצושפרינגען איבער אלע מניעות און ער איז זוכה צו ענדיגען און טוען אַ גוטע עובדא.

(ב) דער מענשען וועלכע ווילען זיין ערליכע יודען, און זיך נעמען צו עבודת ה', און גראָדע דאמאלס האָבען זיי גרויסע שוועריג-קייטען און בלבוילים, און זיי קאָנען י נישט קיין עצה געבען, הי אזוי צו טוען, מחמת די גרויסע מניעות און בלבוילים וואָס זיי האָבען, און וואָס זיי ווילען טוען אין עבודת ה', איז זיי שווער צו טוען ווי געהעריג איז, זאָל מען וויסען אז דאָס אליין וואָס דער מענש בעמיהט זיך און שטרעבט צו טוען עפעס אַ עובדא, אָדער זיך צו הייליגען מיט עפעס אַ קדושה, האָטשי ער קאָן עס נישט גומר זיין ווי געהעריג, איז דאָס אליין וואָס ער גיט זיך די מיה און שטרעבט צו דעם, דאָס איז בחי' קרבנות אין דער בחי' סוף — פי עליך הורגנו כל היום ווערט געברענגט אין תקוני זוהר, און דאָס איז בחי' תפלה בחי' קרבנות. היינט אז מען וויל דאוונען הי געהע-ריג נאָר מען לאָזט איהם נישט און מען איז איהם מבלבל מיט מערשידענע בלבוילים און פערטמע געדאנקען וואָס פערמישען דעם מוח, און דער מענש דארף זיך בעמיהען און האָבען פיל יגיעות ביים דאוונען און דארף זיך בע-מיהען מיט אלע פוחות צו דאוונען ווי געהעריג, און דאָן אפילו ער איז נישט זוכה צו דאוונען וויא עס גיהער צו זיין, פונדעסטוועגען די יגיעה אליין וואָס דער מענש איז זיך מייגע מיט אלע קרעפטען, און איז זיך מוסר נמש צו דאוונען ווי געהעריג, דאָס אליין איז בחי' קרבנות, בחי' כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה, און אזוי איז אויך ביי אלע עבודות און קדושות, וואָס דער מענש וויל זיך מקדש זיין האָטשי ער איז נישט

שיחות הר"ג

זוכה ח"ו זיך מקדש צו זיין כראוי, פינדעסטוועגען איז די יגיעה אליין, און די יסודים און בלבושים וואָס ער האָט פון דעם, ווייל ער וויל זיך מקדש זיין, נאָר מען לאָזט איהם נישט, דאָס אליין איז בחי' קרבנות בחי' כי עליך הורגנו כל היום גחשבונו כצאן טבחה. על כן דארף דער מענש תמיד טוען דאָס דיניגע, און זיך מייגע זיין אין עבודת ה' מיט וואָס ער קאָן נאָר, און טוען אלץ וואָס עס איז איהם נאָר מעגליך צו טוען, האָטשי עס איז אויף איהם זעהר שווער, און עס דאכט זיך איהם, אז מען לאָזט איהם גאָרנישט צו צו דער קדושה, און מען איז איהם זעהר און זעהר מרחק, אין ער איז נישט זוכה צו טוען ווי געהעריג, קיין שום דבר שבקדושה, פונדעסטוועגען דארף ער טוען וואָס ער קען — וה' הטוב בעיניו יעשה.

עם (יג) איז דאָ ערליכע יודען, וואָס האָבען נישט קיין פרנסה, און זיי ליידען נויט, און האָבען דערפון גרויסע בלבושים און דאָס איז אַ טובה פאר די וועלט, וד"ל דאָס עס איז דאָ טייערע דבורים, העלכע גייען ארויס דורך בלבושים דייקא, נאָר עס איז אַנאונטערשיד צווישען בלבושים אזוי ווי ס'ווערט געברענגט אין מדרש אז עס איז דאָ תרומה של נבואה. ווי עס שטייט ותרומה נפלה לך אברם, אין עס איז אויך דאָ תרומה של שטות וכו' תרומה ד. ה. בלבוש הדעת.

יד) רבינו ז"ל האָט געוואָגט איך בין זעהר מקנא, אַנעהרליכען יוד (איש כשר), דען עס דאכט זיך אז עס גייט אַ מענש מיט אברים, אָדערן, גלייך אזוי ווי אלע אַנדערע מענשען פון דער וועלט, פונדעסטוועגען אָבער אין דער אמת, איז ער אַנאָדער ענין, דען אַ ערליכער יוד איז זעהר טייער אשרי לו, אין דער עיקר איז דער רצון אין דאָס בענקשאפט, און האָטשי מען דארף נישט יוצא זיין מיט'ן בלויזען וועלען, נאָר מען דארף אַרויסציהען מפה אל הייעל דייקא דען האָטשי אונס רחמנא פטריה פונם דעסטוועגען איז דאָס נאָר פאר אַזעלכען, וועלכער וויל נאָר יוצא זיין דעם חוב, אָבער מען דארף זיך נישט בעניגנען בלויז מיט דעם וואָס ער איז פֿאַר צוליב דעם אונס, נאָר מען דארף טוען אין עבודת ה' בפועל (במבואר במקום אחר מזה), יעדענפאלס איז דאָס אויך גוט, אז מען האַלט זיך אין דעם, אז מען וויל נישט יוצא זיין מיט דעם אונס, נאָר זיין שטרעבונג און ווילען איז זעהר שטאַרק, ע' זאָל זוכה זיין צו טוען עבודת ה' בפועל, און דער רצון אליין איז זעהר גוט, און ווען נאָכדעם איז ער דאָך אַ אונס און ער איז נישט זוכה צו טוען די עבודה, איז דער רצון אליין אויך זעהר גוט.

טו) אמר עס איז אַ גרויסע חכמה און קונסט, צו מאַכען זיך אזוי ווי אַ בהמה, וזה בחי' כל אשר נתן ה' חכמה בהמה ד. הייסט, אז עס איז אַ חכמה זיך צו מאַכען אזוי ווי אַ בהמה ווי די חו"ל האָבען גע' זאָגט אויפן פסוק אדם ובהמה תושיע ה' אלו בני אדם לערומים כאדם ומשימין עצמן כבהמה, און אזוי ווי אסוף האָט געוואָגט (תהלים ע"ג) ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך, (ד. ה. אז אפילו דער מענש וואָס איז קלוג כאדם דארף ער גלייב'ן אין השיית ובחירתו ובדיקו מיט אמונת

עִיחוֹת הַרִיב

גלייך ווי ער האָלט גאָר קיין שכל נישט געהאט אזוי ווי אַ בחמה (טו) **דען** אז מען קען שרייען שטילערהייט בקול דממה דקה מיט זעהר אַ גרויס געשרי, און קיין שום מענש זאָל גענצליך נישט הערען, דען ער גיט נישט אַרויס קיין שום קול, נאָר דאָס געשרי איז מיט אַ שטיל קול, און דאָס קען יעדער מענש, דהיינו ער זאָל זיך פאַרשטעלען דאָס געשרי אין דער מחשבה מיט דעם טאָן אזוי ווי מין שרייט, און ער זאָל זיך סעבשיעמען אין דער מחשבה דערין, אזוי ווייט ביז ער וועט שרייען ממש בבחי' קול דממה דקה, און קיין שום מענש וועט עס נישט הערען. און באמת איז עס גאַרנישט קיין בלויז פאַרשטעלען זיך (דמיון וציור) נאָר אַ געשרי ממש, דען עס זענען פּערהאַנדען סמפונות אָדערלעך אין די פּונגען וואָס טון זיי גייט אַרויס דאָס קול און עס איז אויך דאָ דינע סמפונות וואָס גייען פון די פּונגען צום מוח, און איבערדעם קאָן מען אַריינברענגען דאָס קול דורך די סמפונות צום מוח, ביז ער זאָל אין מוח שרייען ממש, דורכדעם וואָס ער שטעלט זיך פאַר אין דער מחשבה דאָס געשרי וואָס מיט דעם ברענגט ער אַריין דאָס געשרי אין מוח אַריין, און ער קאָן אזוי שטיין צווישען מעגשען און ער זאָל זעהר שרייען, און קיין שום מענש זאָל גאָר נישט הערען, גאָר טיילמאָל קען זיך עפעס דערהערען אַ דין קול אַ זעהר דין קול דאָס איז מחמת דאָס קול גייענדיג דורך די סמפונות וואָס פּיהרען צום מוח, קען עס זיך אַמאָל אַרויסבעקומען דורך די סמפונות וועלכע צייגען אַרויס דאָס קול, און דאָן דערהערט מען עפעס אַ קול אָבער עס איז זעבאר אַ שטיל קול. — אויך איז שרייען אָהן דבורים, נאָר סתם שרייען, לייכטער אז עס זאָל זיך דאָס קול נישט הערען, דען ווען ער שרייט מיט דבורים, איז שווערער דאָס קול צו כאַפּען צום מוח און נישט אַרויסלאָזען עס דורך די קנה, אָבער אָהן דבורים איז גרינגער צו שרייען צווישען קעגן שצן און קיינער זאָל נישט הערען.

(יז) **רבינו** ז"ל האָט איינעם מוכיח געווען (געמוסר'ט) אויף התמדת הלמוד (לערנען תורה מיט דתמדה) אין ער האָט איהם געזאָגט: פאַר וואָס זאָלסטו נישט לערנען, דו וועסט דאָך מקבל זיין עולם הבא פאַר דעם לערנען תורה. און איבעריג איז צו זאָגען: אז ווען די תורה טוט איינעם אַרויסאייזען לייבשאַפט, דאן וויל ער גאַרנישט קיין עולם הבא, נאָר ער וויל די תורה אליין, והלא גם השי"ת לומד כשארנו"ל, שלש שעות הקב"ה עוסק בתורה, און אין די יעצטיגע צייטען איז בעו"ה דער למוד התורה זעהר געטאָלען, ודע אז די גדולים פון די פאַריגע דורות, די גרויסע רבנים, האָבען נישט געחיסט קיין שום כוונות, פונדעסטוועגען האָבען זיי געקאָנט טון מופתים נאָר דורך דעם למוד התורה הקדושה, דען דורכדעם אז זיי האָבען געזאָגט עפעס אַ דבור איז באלד אזוי מקוים געוואָרען אזוי ווי זיי האָבען געזאָגט.

(יח) **רעדענדיג** אַמאָל וועגען דעם, וואָס אין די יעצטיגע דורות האָבען זיך פערמעהרט די בעלי מדינים און זיי דרוקען יעדעס מאָל פיל ספרים פון די ראשונים ואחרונים, און אלע קויפען גערען

שיחות הר"ן

די ספרים, אויף דעם האָט רבינו ז"ל געזאָגט: און איבערדעם דרוקט מען אזוי פיל ספרים, און יעדער קויפט גערען די ספרים, כדי יעדער יוד זאָל האָבען ספרים און דורכדעם וואָס ביי יעדען איינציגען וועט זיך געפינען פיל ספרים וועט דורכדעם די תורה ח"ו נישט סארגעסען ווערען. דעריבער זעהן מיר אז אמילו ביי פראַסטע מענשען געפינט זיך אויך פיל ספרים וואָס זיי קויפען, כדי דורכדעם וואָס ביי יעדען וועט זיך געפינען ספרים וועט די תורה נישט פּערגעסען ווערען ח"ו. אָבער דאָס ווייסען זיי נישט, אז קוים לערנט מען נישט די תורה, דאן פועלן נישט די ספרים וואָס שטייען אין שאַנק. דען בעוה"ר איז דער לימוד התורה זעהר געפאלען און מען לערנט זעהר ווינציג (טאָ וואָס קענען העלפען די ספרים וואָס שטייען אין שאַנק קוים לערנט מען אין זיי נישט בעוה"ר).

(ט) **אויך** האָט רבינו ז"ל געזאָגט: איך שטרעב זעהר צו צוציהען די העלט צו עשיה (טוען) אז ביי יעדען איינציגען זאָל זיין אַ חיוב צו לערנען יעדען טאָג שעורים קבועים כך וכך, און זאָל קיין טאָג נישט פּערטעהלען, ואמר, אז אמילו די יעניגע מענשען, וועלכע זענען ווייט פון דער קדושה וואָס זענען געסאָנגען אין אַ שלעכטע נעץ פון עבירות ח"ו רחמנא ליצלן רחמנא לישובן, פונדעסטוועגען איז דער פח פון דער תורה אזוי גרויס, אז די תורה קאָן אויך זיי ארויסציהען פון זייערע עבירות אין וועלכע זיי זענען געוואיינט געוואָרען ח"ו, און אויב זיי וועלען זיך מאַכען אַ חוק קבוע צו לערנען יעדען טאָג אזוי פיל און אזוי פיל, און זיי וועלען דאָס שטארק היטען, ווי עס זאָל נאָר נישט זיין, וועלען זיי בודאי זוכה זיין דורך די תורה ארויסצוקומען פון זייער שלעכטע נעץ, ווייל דער פח התורה איז זעהר גרויס.

און רבינו ז"ל'ס גאַנצע שטרעבונג און ווילען אין געווען שטענדיג נאָר צו עובדות און עשיות דקדושה בפשיטות, דהיינו צו לערנען אַ סאך תורה און צו טוען אַ סאך מצות יעדען טאָג, און שטענדיג צו טוען אַ סאך תפלה ותחנונים און אלץ בפשיטת אָהן שום חכמות, און ער האָט אונז זעהר פיל געזאָגט וועגען שמחה, און האָט אונז געוואָרענט, מיט פיל אזוהרות פיל מאָל, אז מען זאָל שטענדיג נאָר זיין פריילעך.

(פ) **אין** דער מענטש איז אַ גאַנצען טאָג בשמחה דאן איז איהם לייכטער זיך אָפצוזונדערן אַ שעה אין טאָג אויף צו דערוועקען זיך דאָס האַרץ, און זיך אויסצורעדען דאָס גאַנצע האַרץ פאר השי"ת, כמבואר אצלנו כמה פעמים, אָבער אז דער מענטש איז בעצבות (טרויעריג) ח"ו, דאן איז איהם שווער זיך מתבודד צו זיין, און אויסדערציילען זיינע אלע איבערגייעכצער פאר השי"ת — און עס ווערט געברענגט אין פיל ערטער אין רבינ'ס ספרים, חיי"ל דער מענטש דארף זיך שטארקען צו זיין שטענדיג פריילעך און נאָך מער ביים דאוונען, און מען דארף זיך נייטען און בעמיהען מיט אלע כוחות זוכה צו זיין צו שמחה, און רבינו ז"ל האָט געזאָגט: און זוכה צו זיין צו שמחה איז שווערער פארן מענטש זוכה צו זיין דערצו, נאָכמעהר פון אלע אנדערע עבודות.

„OR ZOREACH“ Miesięcznik № 3

הוצאת „ברסלב“ ווארשא

רשימת ספרי מוהר"ן שיצאו לאור ע"י ר' אהרן לייב ציגלמן מווארשא
ונמצאים למכירה:

1. לקוטי מוהר"ן השלם ב' חלקים 11. השתטכות הנמש
  2. לקוטי הלכות אורח חיים חלק א' 12. משיבת נפש
  3. הגי' חלק ב' 13. אות ברית
  4. נחת השלחן 14. תקון הכללי
  5. לקוטי מוהר"ן יחד עם הל"ה 15. ענין השתטחות על קברי צדיקים
וספרראו' לחכמה והתפלה על כל תורה 16. שמות הצדיקים
  6. חיי מוהר"ן ושבחי מוהר"ן ביח 17. קנאת ד"צ דפוס צפת ת"ו
  7. ספר המדות 18. שיר ידידות וקונטרס הצירופים
  8. לקוטי עצות המשולש ה' חלקים 19. קונטרס עין זוכר
  9. שבחי הר"ג ושיחות הר"ג 20. לקוטי קודש
  10. לקוטי עצות עם ביאור ע"ט ח"א 21. הגדה דפוס ירושלים ת"ו
- הספרים הנ"ל גם הקובץ חדשי „אור זורח“ להשיג בווארשא אצל
המו"ל ספרי מוהר"ן על האדריסה:

א. ל. ציגלמן, ווארשא גענשא 27

ובלאדו אצל העורך והמו"ל הקובץ חדשי „אור זורח“

ש. ברנשטיין, לאדו זאוואדוקא 26

אדריסה למשלוח מכתבים וכספים;

Redakcja „OR ZOREACH“
S. Bornsztajn, Łódź Zawadzka 26.

מחירו 50 גר. ובחו"ל 10 סענט